

TIỂU ĐOÀN TÂY ĐÔ

VỚI CHIẾN CÔNG CÁI SẮN

NGUYỄN HÀ PHAN

Trong cuộc kháng chiến chống Pháp, vùng Thốt Nốt, Vĩnh Thạnh bà con đạo Hòa Hảo khá đông, hoạt động chủ yếu là chính trị, dân vận, tự vệ, thỉnh thoảng có bộ đội tập trung của tỉnh Cần Thơ, của Quân khu 9 về vũ trang tuyên truyền. Sau hiệp định Geneve 1954, cho rằng vùng Cái Sắn ruộng hoang còn lớn, hẳn lập khu dinh điền này bà con nhân dân tại chỗ rất thưa. Bà con Bắc di cư vào đây tuy Diệm “O bế” song khổ sở chông chất, đất còn hoang hóa nhiều, chưa có kinh mương nên làm ruộng không có hiệu quả. Khu dinh điền Cái Sắn lần lượt xẻ kinh làm thủy lợi để bà con lập nghiệp. Thời đó với ta vẫn là vùng yếu, cán bộ được phân công ở lại một ít sống hợp pháp với dân, một số cán bộ ngoài Bắc chỉ viện theo bà con di cư còn một số bất hợp pháp thì bám phía Bắc Ô Môn chỉ đạo “vọt cần câu” qua Cái Sắn. Thời này lực lượng của Ngô Đình Diệm đều khắp ở vùng này, đáng chú ý là ở ngoài hội đồng xã, nghĩa quân còn có bọn Công dân vụ bám trong dân mà hầu hết là “mật thám, lính kín” của Diệm chuyên đánh phá “Việt Cộng”, suốt 10 năm cho đến khi Diệm đổ, Nguyễn Khánh, Nguyễn Văn Thiệu, Nguyễn Cao Kỳ hay vùng này với ta hoạt động còn rất yếu mà sau năm 1965 lại trở nên rất quan trọng cho Khu 9 là mở đường tiếp tế từ miền Bắc vào Nam qua Campuchia, Long Xuyên, Châu Đốc vượt lộ Cái Sắn (từ ngã Ba Lộ Tẻ đến Rạch Sỏi) để về Khu 9 mà thanh niên xung phong,

dân quân đưa người, vũ khí, thuốc men về cho các tỉnh Khu 9. Trong giai đoạn này cuộc chiến ở miền Nam còn gọi là “Chiến tranh đặc biệt” mà Mỹ viện trợ lớn lao từ tiền bạc, vũ khí, đến cố vấn Mỹ cho quân Việt Nam cộng hòa. Đến năm 1963, Mỹ mở rộng càn quét các tỉnh Đồng bằng Nam Bộ có vùng Cái Sắn Cần Thơ (Phong Dinh) với ruộng đất cò bay thẳng cánh.

Nên cũng nhắc sau luật 10/59, lực lượng vũ trang Tây Đô hình thành và đánh địch với chiến thắng giòn giã ở các huyện của Cần Thơ, Phong Dinh mà địch bị tổn thất nặng nề. Đến năm 1965, Mỹ thấy chiến thuật của VNCH thua nặng nề nên ào ạt đưa quân Mỹ vào miền Nam qua các sư đoàn, lữ đoàn thiện chiến của Mỹ và chiến tranh chuyển sang chiến tranh cục bộ, lính Mỹ nòng cốt trong hành quân đánh phá bình định có cả Cần Thơ, Phong Dinh.

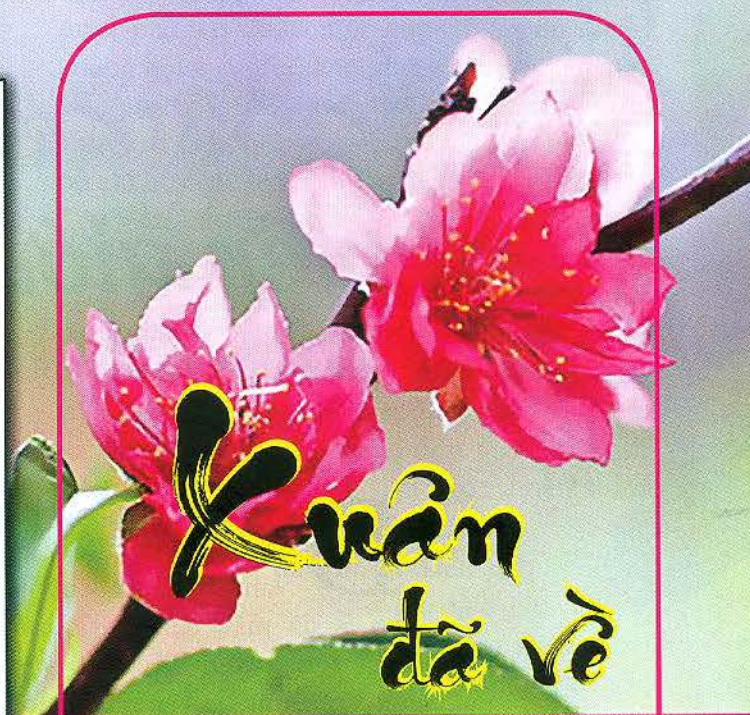
Ngày 19/5/1965, Quân khu 9 (T3), Tỉnh đội Cần Thơ giao nhiệm vụ cho Tiểu đoàn Tây Đô và một số cán bộ chính trị về đóng quân ở khu dinh điền Cái Sắn để vũ trang tuyên truyền, công tác dân vận gây dựng cơ sở cách mạng cho vùng này.

Tiểu đoàn trưởng Bùi Quang Đơ cùng cán bộ, chiến sĩ Tây Đô về đây với đội quân rất sung sức sau luyện quân từ ngày thành lập 24/6/1964. Phía Rạch Giá, Quân khu giao nhiệm vụ cho Tiểu đoàn 207 Rạch Giá phối hợp với Tiểu đoàn Tây Đô vì biết rằng về đây là địch sẽ càn quét về vùng này. Đêm 19/5/1965, Tây Đô vượt lộ

Cái Sắn về kinh E, F, Đ. Rạng sáng 20/5 thì địch đã đổ quân đưng đại đội 23, ta tiêu diệt hàng trăm tên và lùi về Tân Hiệp (kinh O). Suốt ngày ấy địch dùng chiến thuật trực thăng vận, thiết xa vận cùng cả Sư đoàn 21 đóng ở Vị Thanh có một bộ phận mạnh của Sư đoàn 9 tăng cường hòng tiêu diệt Tiểu đoàn Tây Đô và giữ thế bình định cho khu dinh điền Cái Sắn. Thế là suốt ngày hết các phi vụ 105, 111A, dội bom liên tục, trực thăng bay bắn phá, đổ quân, rồi hàng trăm xe M113 hùng hổ kéo đến càn vào các con kinh trên đồng trống lúc vừa làm xong. Thế là ác chiến suốt ngày c23, c20 cùng địa phương quân Ô Môn, Thốt Nốt và các đội tự vệ vũ trang của ta và bà con tại chỗ phải đương đầu suốt ngày với địch mở màn cho chiến thắng ở Tây Nam Bộ về chiến thuật này (ở Ấp Bắc đánh bại chiến thuật này còn là Khu 8 - Trung Nam Bộ). Trận này địch chết mấy trăm tên, ta bắn cháy 5 xe M113, bắn rơi 7 trực thăng, thu một số súng và máy PRC25; về ta 51 đồng chí hy sinh (kể cả một số liệt sĩ c23 hy sinh buổi sáng). Bà con tại kinh dù là bà con ở Bắc di cư vào vẫn hết lòng với bộ đội và chịu mọi ác liệt trên trận địa. Nay nghĩa trang Tân Hiệp còn một số chiến sĩ Tây Đô hy sinh nằm đó, hàng năm bà con, chiến sĩ LLVT Cần Thơ, Hậu Giang đến viếng nhân các dịp lễ, tết.

Nhắc về Tiểu đoàn Tây Đô sau hơn 40 năm hòa bình thì làm sao quên dấu chân Tây Đô có mặt ở đất này từ NQ15 (1959) đến nay (có lúc ở Campuchia, đất biên giới Việt Bắc)... Vinh quang thay cho những con em đã ngã xuống, về vang thay cho những đồng chí còn sống để tiếp bước trên con đường xây dựng bảo vệ Tổ quốc thiêng liêng Việt Nam anh hùng.

VÕ HÙNG VĨNH

*Xuân đã về trên khắp non sông
Mừng Đảng mừng Xuân rực cờ hồng
Hào khí oai hùng Xuân sáu tám
Đón giao thừa nhớ Tổng tiến công*

*Cầu sắt Ô Môn đánh sập đầu tiên
Sư chín về đây cả chục giang thuyền
Giải tỏa chi khu chúng vào Thới Thạnh
Ta bắn chìm giang thuyền Mỹ trên sông*

*Ký ức Mậu Thân Tổng tiến công
Thế hệ hôm nay luôn nhớ trong lòng
Tiếp bước cha anh người đi trước
Thế hệ anh hùng, làm rạng rỡ non sông!*

*Xuân đã về gắng sức sẽ thành công
Đoàn kết quân dân nguyện một lòng
Thành phố hôm nay ngày thêm đổi mới
Xuân đã về ta thắng tới tương lai.*